

OCENA WYNIKÓW KONTROLI
straży gminnych (miejskich)
województwa śląskiego w 2025 r.

I. Planowanie, organizacja i przebieg kontroli:

Zgodnie z art. 9 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych¹ wojewoda przy pomocy komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji działającego w jego imieniu, sprawuje nadzór nad działalnością straży gminnych (miejskich).

Tryb sprawowania nadzoru określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie trybu sprawowania nadzoru nad działalnością straży gminnych (miejskich)², zwane dalej rozporządzeniem.

Działając na podstawie przywołanych wyżej przepisów, 25 listopada 2024 r. w porozumieniu z Komendantem Wojewódzkim Policji w Katowicach sporządzono Plan kontroli na 2025 r. Okresowe kontrole problemowe zaplanowano w pięciu jednostkach straży gminnych (miejskich): w Dąbrowie Górniczej, Żarkach, Lublińcu, Radlinie i Rydułtowach oraz jedną okresową kontrolę kompleksową w Straży Miejskiej w Cieszynie.

Planując zakres kontroli problemowych uwzględniono potrzebę sprawdzenia poprawności realizacji przez strażników gminnych uprawnień, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2, 4 i 5 oraz art. 14 ustawy o strażach gminnych, a także prowadzenie ewidencji wyników straży, zgodnie z art. 9 a ust. 1 pkt 1 - 3 wspomnianej ustawy.

Tym samym sprawdzeniu podlegało nakładanie grzywien w postępowaniu mandatowym za wykroczenia określone w trybie przewidzianym przepisami

¹ ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1763);

² rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie trybu sprawowania nadzoru nad działalnością straży gminnych (miejskich) (Dz. U. Nr 220, poz. 1733, z późn. zm.);

o postępowaniu w sprawach o wykroczenia, prowadzenie czynności wyjaśniających, kierowanie do sądu wniosków o ukaranie.

W 2025 r. przeprowadzono siedem kontroli w strażach gminnych (miejskich) działających na obszarze województwa, a mianowicie w:

- Straży Miejskiej w Dąbrowie Górniczej – okresowa kontrola problemowa,
- Straży Miejskiej w Żarkach – okresowa kontrola problemowa,
- Straży Miejskiej w Lublińcu – okresowa kontrola problemowa,
- Straży Miejskiej w Cieszynie – okresowa kontrola kompleksowa,
- Straży Miejskiej w Radlinie – okresowa kontrola problemowa,
- Straży Miejskiej w Rydułtowach – okresowa kontrola problemowa,
- Straży Miejskiej w Katowicach – doraźna kontrola problemowa.

Ze względu na fakt, iż do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach wpłynęło pismo w sprawie ewentualnych nieprawidłowości w działalności Straży Miejskiej w Katowicach, w tej jednostce przeprowadzono kontrolę doraźną prawidłowości nakładania grzywien w drodze mandatu karnego.

Zgodnie z § 5 rozporządzenia wszystkie czynności kontrolne prowadzili, na podstawie pisemnego upoważnienia Wojewody Śląskiego, wyznaczeni przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach funkcjonariusze Policji pełniący służbę w Wydziale Prewencji. Jakość podejmowanych przez nich czynności, zarówno w sferze planowania i organizacji, jak i realizacji i dokumentowania, ocenić należy jako spełniające najwyższe standardy.

We wszystkich przypadkach o kontroli powiadomiono kierowników jednostek kontrolowanych w terminie nie późniejszym niż 7 dni przed rozpoczęciem kontroli. Wraz z zawiadomieniem przesłano program kontroli.

W trakcie realizacji kontroli nie odnotowano przypadków niewywiązywania się przez kierowników jednostek kontrolowanych z obowiązków wskazanych w § 9 rozporządzenia w zakresie zapewnienia niezbędnych warunków do sprawnego wykonywania czynności kontrolnych oraz przedstawienia - na żądanie kontrolujących - dokumentów i materiałów niezbędnych do przeprowadzenia kontroli.

Średni czas wykonywania czynności kontrolnych w siedzibie straży wynosił 6 dni roboczych.

II. Wyniki kontroli:

W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości w następujących obszarach działalności straży gminnych (miejskich):

a) w obszarze nakładania grzywien w postępowaniu mandatowym za wykroczenia określone w trybie przewidzianym przepisami o postępowaniu w sprawach o wykroczenia (obszar kontrolowany w 7 jednostkach):

- nieoznaczenie rodzaju nakładanego mandatu – w 6 strażach,
- zastosowanie niepełnej kwalifikacji prawnej – w 5 strażach,
- niewpisanie nazwy/rodzaju dokumentu stanowiącego podstawę do ustalenia tożsamości sprawcy – w 4 strażach,
- w kwalifikacji prawnej czynu ograniczenie się do wpisania numeru artykułu bez wpisania nazwy ustawy – w 2 strażach,
- niewpisanie imienia, nazwiska oraz imienia ojca sprawcy wykroczenia – w 2 strażach,
- niewskazanie czasu popełnienia wykroczenia – w 2 strażach,
- niewskazanie miejsca popełnienia wykroczenia – w 1 straży,
- niewskazanie czasu i miejsca popełnienia wykroczenia – w 1 straży,
- niewpisanie nazwy, serii i numeru dokumentu stanowiącego podstawę do ustalenia tożsamości sprawcy – w 1 straży,
- niewpisanie daty wystawienia mandatu – w 1 straży,
- niewpisanie kwalifikacji prawnej czynu – w 1 straży,
- złożenie nieczytelnego podpisu przez osobę ukaraną – w 1 straży.

b) w obszarze legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości i dokumentowania wykonywanych czynności w notatnikach służbowych (obszar kontrolowany w 4 jednostkach):

- niewpisanie rodzaju dokumentu stanowiącego podstawę do ustalenia tożsamości osoby, tj. nazwy, serii i numeru dokumentu – w 1 straży,
- niewpisanie czasu, miejsca i faktycznej podstawy legitymowania oraz innych istotnych informacji, w tym o sposobie zakończenia czynności – w 1 straży.

c) w obszarze problematyki czynności wyjaśniających w sprawie o wykroczenia (obszar kontrolowany w 6 jednostkach):

- przewlekłe prowadzenie postępowania – w 4 strażach,
- niezakończenie czynności wyjaśniających w sytuacji niewykrycia sprawcy – w 2 strażach,

- zastosowanie nieprawidłowej przyczyny odstąpienia – w 1 straży,
- zastosowanie niepełnej kwalifikacji prawnej naruszonego czynu – w 1 straży,
- poinformowanie zawiadamiającego o niewniesieniu wniosku o ukaranie do sądu wynikającego ze znaczną zwłoką od zakończenia czynności wyjaśniających – w 1 straży,
- niesporządzenie notatki urzędowej z przeprowadzonych czynności z osobą, wobec której zastosowano postępowanie mandatowe – w 1 straży,
- niesporządzenie notatki urzędowej z przeprowadzonych czynności z osobą, wobec której zastosowano środek oddziaływania wychowawczego – w 1 straży.

W dwóch jednostkach upoważnienia funkcjonariuszy do wykonywania kontroli ruchu drogowego zawierały zapisy niezgodne z określonym wzorem wynikającym z załącznika nr 14 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego³.

Kontrola w obszarze prowadzenia ewidencji etatów, wyposażenia i wyników działań straży, w tym nałożonych mandatów karnych oraz wniosków o ukaranie skierowanych do sądu została przeprowadzona w 6 jednostkach straży, w żadnej z nich nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zgodnie z § 11 ust. 3 rozporządzenia do kierowników jednostek kontrolowanych kierowano wystąpienia pokontrolne zawierające informacje o wynikach kontroli, a także zalecenia zmierzające do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Sformułowane w wystąpieniach pokontrolnych zalecenia dotyczyły zarówno zapewnienia przestrzegania przepisów prawa, jak i podjęcia działań zmierzających do skutecznego nadzoru nad wykonywaniem przez strażników zadań.

W jednostkach zalecono podjęcie działań zmierzających do poprawy znajomości i przestrzegania przez strażników przepisów, a w szczególności rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2002 r. w sprawie nakładania grzywien w drodze mandatu karnego⁴ oraz ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia⁵.

Ponadto w dwóch przypadkach zalecono wystąpienie do właściwego komendanta powiatowego Policji o wydanie nowych upoważnień do wykonywania kontroli ruchu drogowego zgodnych ze wzorem określonym w załączniku nr 14 do rozporządzenia w sprawie kontroli ruchu drogowego.

³ rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (Dz. U., poz. 2141, z późn. zm.).

⁴ rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2002 r. w sprawie nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 613, z późn. zm.),

⁵ ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2025 r. poz. 860, z późn. zm.).

Zgodnie z obowiązkiem wskazanym w § 12 rozporządzenia, po otrzymaniu wystąpień pokontrolnych, kierownicy kontrolowanych jednostek podjęli działania zmierzające do wykonania zaleceń pokontrolnych.

III. Wnioski:

Prawidłowa realizacja wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych oraz objęcie nadzorem służbowym sprawowanym przez komendantów straży wymienionych obszarów, ma pozytywny wpływ na dalsze podniesienie poziomu realizowanych zadań przez podległych funkcjonariuszy, dając jednocześnie podstawę do coraz lepszej oceny pracy i funkcjonowania straży gminnych (miejskich).

Wojewoda Śląski

Marek Wójcik